ALBZYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, niedziela 28 czerwca 1925 Nr. 143

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.128 w Krakowie 400.630.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty, przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł.10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15. wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—. gratulacye Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50%. zagraniczne o 100% droższe.

Dziurawy pakt „gwarancyjny"

Kraków, 27 czerwca

W gorące, upalne lato — powiada gdzieś Alfons Daudet — widok powracającej trzody więcej daje emocji niż premiera czy to w zamkniętym teatrze czy też nawet na otwartej scenie międzynarodowej polityki.

Być może, że kiedyś takie bywały czasy, kiedy można było myśleć o zastosowalności tego aforyzmu. Dzisiaj, kiedy Francja bombarduje nas „Niebieską księgą", na którą wnet Anglja odpowiada swoją „białą", kiedy w tej nadpozornej ciszy przygotowują się wypadki nadzwyczajnej doniosłości, nie może dyplomata europejski myśleć o wywczasie ani się napawać urokiem piękna powracającej z pastwiska trzody. Przeciwnie, ślęczeć musi nad porównaniem tekstu francuskiego z angielskim, zastanowić się nad niemieckim komentarzem tegoż, by między wierszami wyczytać wytyczne linje państw ubierających swoje księgi w tak kolorowe szaty.

A między tą „niebieską" i „białą" księgą jest bardzo wiele punktów spornych i nadzwyczajnej kazuistyki prawniczej potrzeba, by doprowadzić do uzgodnienia obu stanowisk. Wszak nawet pod względem stylistycznym zachodzą już takie wahania, że można formalnie mówić o rozbieżności punktu widzenia. I tak francuski tekst zapewnia w artykule 4. noty francuskiej wręczonej Niemcom, że Niemcy są skłonne „dispose" do zawarcia traktatów arbitrażowych, podczas gdy tekst angielski opiewa, że Niemcy oświadczyły już gotowość w tymże kierunku. Ale pominięmy jednak te różnice na pozór filologiczne a jednak tak symptomatyczne i przejdźmy do całości tej noty i przypatrzmy się, jak sytuację ocenia Francja, a jakie wnioski wyciąga dla siebie Anglja, a wreszcie jakie zastrzeżenia podnoszą Niemcy.

Chodzi tu o wyraźne traktatowe zobowiązania Francji na wypadek wojny między Niemcami a Polską lub też Czechosłowacją. Gdyby Francja uznała za stosowne wystąpić ze sankcjami przeciwko Niemcom, ponieważ Niemcy nie dotrzymały układu, którego właśnie gwarantką jest Francja i gdyby przekroczyła zdemilitaryzowaną w myśl paktu gwarancyjnego między Francją, Anglją a Niemcami strefę zachodnią, wówczas zdaniem Francji Niemcy nie mają prawa wystąpić wobec Anglji z żądaniem dotrzymania gwarancji granicy zachodniej. Natomiast angielska interpretacja tego trzeciego ustępu artykułu noty brzmi trochę inaczej, a mianowicie, gdyby któraś ze stron, która podpisała zachodni pakt wzbraniała się spór swój poddać sądowi arbitrażowemu, albo też nie chciała uznać wyroku sądu, w takim wypadku postanowienia o gwarancji granic zachodnich Niemiec automatycznie wchodzą w zastosowanie. Rozumie się samo przez się — podnoszą tutaj swój głos Niemcy, że nikt nie może być sędzią we własnej sprawie, a więc i Francja nie może jednostronnie uznać, że zaistniał dla niej wypadek gwarancji ze względu na traktaty arbitrażowe, obejmujące granice wschodnie, a obrona nasza podjęta w zdemilitaryzowanej strefie zachodniej przeciwko Francji nie może być uważana za akt zaczepny z naszej strony.

Jak z tego widzimy, bardzo trudno określić kto jest właściwie stroną zaczepną. Charakterystyczną rzeczą jest przecież to, żeśmy dotychczas nie zdołali ustalić, kto właściwie ponosi winę wojny ogólno-światowej, mimo, że prawie 70 tomów już wydano z dokumentami odnoszącymi się do wybuchu wojny. Art. 4. zbyt więc niejasno formułuje zobowiązania traktatowe. Nie można wszak żądać od strony prowadzącej wojny i święcie przekonanej, że jest w pozycji defenzywnej, by się poddała jak chcą w danym wypadku mocarstwa zachodnie, ciężkiej procedurze Ligi narodów, któraby miała za zadanie określić, kto jest stroną napadającą, a kto się właściwie tylko broni. Nimby Liga narodów to zdołała określić, operacje wojenne posunęłyby się bardzo znacznie naprzód i stanęłyby na przeszkodzie wyrokowi tejże Ligi.

Jak więc widzimy, między stanowiskiem Anglji a Francji zachodzi wielka niejasność, którą nasza dyplomacja powinna w interesie bezpieczeństwa usunąć. Tembardziej, jest tutaj czujność nakazana, że mowa Chamberlaina wygłoszona na onegdajszem posiedzeniu Izby gmin, obaw tych wcale nie rozprasza. Wprawdzie kończy się ta mowa optymistycznem wyznaniem wiary, że niema mowy o zmianie granic w jaknajszybszym czasie i na pozór bagatalizuje sobie wszelkie niebezpieczeństwa wojny, ale skoro się podda tę mowę bliższej analizie, do innych dojdziemy rezultatów. Już to samo, że Chamberlain z takim naciskiem wystąpił przeciwko zwolennikom systemu izolacyjnego, świadczy o tem, że opinja angielska nie jest jednolitą, ale też dowodzi to, że w żadnym razie wojna w Anglji w obronie najżywotniejszych interesów Polski nie jest bardzo popularną. Chamberlain widzi tylko dwie możliwości rewizji wschodnich granic Niemiec, a mianowicie na podstawie art. 19 statutu Ligi narodów, oraz art. 88. Warunkiem zastosowania pierwszego jest wstąpienie Niemiec do Ligi narodów i zażądanie ich tamże przeprowadzenia rewizji ich granic wschodnich, a art. 88 odnosi się do przyłączenia Austrji do Niemiec, przyczem Chamberlain przezornie dodaje, że o tego rodzaju ewentualnościach nie może być mowy w najbliższym czasie!! „Bo ktoby teraz(!) poruszył sprawę granic, ten nie oddałby usługi sprawie pokoju i sprawie odbudowy Europy".

Stosunek zaś Polski do Niemiec normuje Chamberlain w ten sposób, że ucieka się do art. 16. statutu Ligi narodów, w myśl którego Anglja i Francja mają nietylko prawo ale i obowiązek przyjść bądź to Polsce bądź też Niemcom(!) z pomocą na wypadek ataku. Gdyby więc, rozumuje Chamberlain, Niemcy zatakowały Polskę, zastosowanie tegoż artykułu nie oznacza wcale obalenia gwarancyjnego paktu zachodniego. Gdyby zaś Polska sprowokowała Niemcy, Francja i Anglja nie miałyby żadnego zobowiązania także na podstawie innych traktatów przyjść Polsce z pomocą, a nawet możnaby i do niej zastosować art. 16 i to na korzyść zaatakowanych Niemiec.

A więc i w tej mowie wysuwa się na pierwszy plan sprawa pierwszego ataku. Jak z całego przebiegu tej dyskusji oraz historji paktu gwarancyjnego wynika, Niemcy wystąpiły z inicjatywą na zachodzie dając Francji jaknajdalej idące gwarencje, by mieć wolne ręce na wschodzie. A kto sposobności szuka, ten ją łatwo znajdzie. Mowa Chamberlaina obaw Polski na dalszą metę wcale nie rozprószyła, przeciwnie całe niebezpieczeństwo należycie uwypukliła.

Pakt gwarancyjny w proponowanej formie okazuje się mocno dziurawym.

* * *

Paryż, 26 6. PAT. „L'Oeuvre" uważa, że przemówienie Chamberlaina zawierało wszystkie dane mogące przyczynić się do rozprószenia niepokojów, jakie ujawniły się w Polsce w związku z paktem bezpieczeństwa.

* * *

Londyn. 26 6. PAT. Przemówienie Chamberlaina w sprawie paktu gwarancyjnego przyjęte zostało przez prasę nagół z zadowoleniem. Nawet zwolennicy polityki odosobnienia, których życzeniem jest, aby Anglja nie mieszała się zupełnie do spraw kontynentalnych, dali się przekonać słowom ministra, iż Anglja, jako członek Ligi narodów nie może ogłaszać swego desinteresement w sprawach ogólno-europejskich.

Ożywione dyskusje w Kole żydowskiem

Stanowisko poszczególnych frakcji Koła wobec rokowań.

Kraków, 27 czerwca.

Wiadomości, które dziś nadchodzą o ożywionych obradach Koła żydowskiego są symptomem pewnej rozbieżności zdań, która jednak niemal z całem prawdopodobieństwem nie wpłynie na ostateczną decyzję Koła żydowskiego w sprawie pertraktacji prowadzonych przez prezesa Dr Reicha i posła Dr Thona. Koło żydowskie składa się z kilku frakcji, z których każda ma specyficzne postulaty i punkty widzenia. To właśnie zróżniczkowanie, jakoteż zrozumiała walka każdej frakcji o swoje prestige doprowadzają do zaakcentowania swojego stanowiska. Jak z rezolucji wszystkich frakcji wynika, są one ze sobą bez wyjątku zgodne w nawskróś państwowem stanowisku Koła żydowskiego a tylko problem narodowościowy w państwie polskiem doprowadza je do nieco odmiennych punktów widzenia. Wszystkiemi frakcjami kieruje jednak troska o dobro narodu żydowskiego w Polsce i o zgodne współżycie nie tylko z narodem polskim, ale i terytorjalnemi mniejszościami narodowemi w ramach państwowości polskiej. Chwilowe zakotłowanie w Kole żydowskiem niechybnie doprowadzi do porozumienia. Na tej samej linji odmienności poglądów co do problemu mniejszości narodowych w państwie polskiem leży też zastrzeżenie zgłoszone przez szereg posłów sjonistycznych na ręce Rady naczelnej organizacji sjonistycznej. I ono jednak niema, jak przyszłość bliska okaże, znaczenia zasadniczego, a odnosi się tylko do sposobu sformułowania kwestji mniejszości narodowych.

* * *

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 6 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu Koła Żydowskiego kontynuowano rozpoczętą wczoraj dyskusję w sprawie rokowań z rządem. Celem uzgodnienia stanowisk poszczególnych frakcyj reprezentowanych w Kole utworzono t. zw. komisję porozumiewawczą, która bezzwłocznie przystąpiła do pracy. Na komisji tej przedstawiciele fracyj zgłosili rezolucje odzwierciedlające stanowisko poszczególnych frakcyj wobec rokowań.

Rezolucja zgłoszona przez sjonistyczną frakcję pracy „Hitachdut“ brzmi:

1) „Celem usunięcia pozostałych nieporozumień i nieufności społeczeństwa polskiego do ludności żydowskiej, Koło Żydowskie oświadcza co następuje: Koło Żydowskie bez wyjątku, stojąc na gruncie państwowości polskiej, widzi w rozwoju i dobrobycie państwa żywotny interes ludności żydowskiej, zaczem dąży i dążyć będzie do wzmacniania zewnętrznego i wewnętrznego Polski przez czynną współpracę w kierunku jej demokratyzacji, przy realizowaniu zasad sprawiedliwej polityki gospodarczej, przez zaspokajanie potrzeb społecznych i ekonomicznych warstw pracujących, przez podniesienie oświaty i kultury, przez usunięcie waśni i nienawiści rasowych i narodowościowych, oraz przez zabezpieczenie postulatów Koła Żydowskiego jak i innych mniejszości narodowych, umożliwiających im pełny rozwój w granicach Rzeczypospolitej polskiej.

Rezolucja sjonistycznej frakcji ortodoksyjnej „Mizrachi“:

1) Koło Żydowskie nie stawia żadnych żądań prócz zastosowania konstytucji wobec ludności żydowskiej,

2) Koło Żydowskie stwierdza, że stojąc na stanowisku nienaruszalności granic i interesów mocarstwowych państwa polskiego prowadzić będzie nadal na terenie sejmowym swą politykę narodową w obronie praw i ineteresów ludności żydowskiej, bez uszczerbku jednak dla słusznych żądań innych mniejszości narodowych,

3) zgodnie z tem, będzie się przyczyniało do przychylnego traktowania spraw polskich na terenie międzynarodowym przez międzynarodowe organizacje żydowskie i zagraniczną prasę żydowską.

Co się tyczy wykonania ugody:

1) rząd ogłosi odezwę do narodu polskiego o znaczeniu ugody, wzywającą ludność do zmiany stanowiska wobec ludności żydowskiej.

2) roześle okólnik do wszystkich urzędów, zwracając uwagę, że Żydzi są równouprawnionymi obywatelami państwa polskiego.

Rezolucję frakcji „Szlome Emune“ podamy w numerze jutrzejszym.

Votum mniejszości

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 6 Sin. Posłowie: Hartglas, Schipper, Rosenblatt, Wygodzki, Stuczyński, sen Kerner oraz członek Rady naczelnej organizacji sjonistycznej w Polsce Dr Hindes, wystosowali list do prezydjum Rady naczelnej organizacji sjonistycznej, w którym oświadczają, że nie mogą solidaryzować się ze sformułowaniem niektórych części projektowanej ugody polsko żydowskiej.

Nachum Sokołow u prem. Grabskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 6 Sin. Prezydent egzekutywy wszechświatowej organizacji sjonistycznej p. Nachum Sokołow został przyjęty dziś przez premjera Grabskiego, z którym odbył blisko godzinną konferencję, poświęconą wyłącznie problemom sjonistycznym. Konferencja utrzymana była w tonie bardzo serdecznym.

Caillaux-dyktatorem finansowym Francji

Całonocne posiedzenie Izby deputowanych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 16 6. (D) Z Paryża donoszą: Izba deputowanych odbędzie dzisiaj posiedzenie nocne, poświęcone wyłącznie planom sanacji skarbu, zatwierdzonym już przez wczorajszą radę ministrów. Na zasadzie tych uchwał ma otrzymać Caillaux absolutną dyktaturę finansową o bardzo szerokich kompetencjach.

Proces o udział w zamordowaniu Rathenaua

Lipsk, 26. 6 PAT. Przed trybunałem dla ochrony republiki rozpoczął się dzisiaj proces przeciwko byłemu porucznikowi Guentherowi i kupcowi Kuchenmeisterowi, oskarżonym o udział w zamordowaniu Rathenaua. Kuchenmeister był właścicielem automobilu, w którym znajdował się zabójca. Oskarżeni przeczą udziału w morderstwie. Oskarżonych przesłuchano przy drzwiach zamkniętych.

Zuchwały napad rabunkowy na autobus

Bandyci ograbili podróżnych, rozbierając ich do naga.

Praga, 26. 6 PAT. Loco Press. donosi z Besterce (Słowacja): Autobus osobowy został przedwczoraj zatrzymany na drodze przez wzniesienie barykady. W stronę autobusu dano kilka strzałów. Trzech zamaskowanych mężczyzn z dobytemi rewolwerami napadło na pasażerów, odebrali im wszystkie przedmioty wartościowe, rozebrali ich do naga i uciekli następnie do lasu. Autobus wrócił z nagiemi osobami do miasta.

Dalsza dyskusja nad reformą rolną

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 6 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu toczyła się dalsza dyskusja w sprawie reformy rolnej.

Stanowisko Klubu niemieckiego przedstawił pos. Somscher.

Pos. Pluta (Grupa Bryla) wystąpił w obronie reformy rolnej bez odszkodowania. Mowca nie omieszkał też zająć się stanowiskiem Koła Żydowskiego wobec sprawy reformy rolnej, przyczem wypowiedział następującą „groźbę“: gdy wieś zostanie bez ziemi, to my chłopi wystaramy się by nietylko jednostki, ale cały ołgó żydowski wyjechał do Palestyny.

Przemawiali następnie posłowie Nader (NPR), Bon (Niez. Zw. chł.). ks. Ilkow i ks Okoń, poczem dyskusję odroczono do wtorku.

Przeciw utrudnieniom przy wpłacaniu bilonu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 26. 6 Sin. Pos. Eisenstein wystosował do premjera Grabskiego list, w którym zwraca uwagę, iż szereg kupców, u których Bank Polski odmówił przyjęcia bilonu, musieli dopuścić do zaprotestowania weksli, przez co narazili się na umieszczenie ich nazwisk na czarnej liście. Premjer Grabski przyrzekł natychmiast wydać odpowiednie zarządzenie.

Jeszcze jedna ofiara

Tragiczne spotkanie na pogrzebie.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 26. 6 Sin. Z Grodna donoszą: W nocy ze środy na czwartek popełnił samobójstwo w Grodnie 30-letni kupiec żydowski nazwiskiem Bangis. Przyczyną samobójstwa był zbyt wysoki wymiar podatku, którego Bangis nie mógł zapłacić. Podczas pogrzebu wóz wiozący zwłoki nieszczęśliwej ofiary napotkał po drodze na t. zw. „wóz Grabskiego“, mający dokonać egzekucji w postaci zabrania sprzętów błp. Bangisa. Spotkanie to wywarło wstrząsające wrażenie na wszystkich uczestnikach pogrzebu.

Wyrok śmierci

Warszawa, 26. 6 PAT. Wyrokiem sądu doraźnego w Prużanach z dnia 23 bm. skazany został na karę śmierci za napad rabunkowy i morderstwo Grzegorz Jewtuch lat 27 mieszkaniec wsi Hostrzewo pow. Kostowskiego. Prezydent Rzeczypospolitej prośbę o ułaskawienie odrzucił a wyrok wykonano dnia 21 bm.

Proces o szpiegostwo

Warszawa, 26. 6 PAT. Wczoraj rozpoczął się tutaj proces przeciwko byłemu referentowi ministerstwa spraw wewnętrznych Maksymczukowi oraz Marji Tarnowskiej, Bronisławowi Ossolińskiemu i Dymitrowi Kapacińskiemu, Ukraińcom oskarżonym o szpiegostwo na rzecz Rosji bolszewickiej. Proces potrwa parę dni.

Niemcy planują wielką wyprawę polarną.

Berlin, 26. 6 PAT. Towarzystwo dla badań okolic podbiegunowych zamierza zwrócić się do ententy o pozwolenie wybudowania Zeppelina o pojemności 100 tysięcy metrów kubicznych. Według traktatu pokojowego wolno Niemcom budować sterowce tylko o pojemności 30 tysięcy metrów kubicznych. Okręt ten miałby być użyty do ekspedycji polarnej. Koszt wynosiłby 10 miljonów marek złotych. Eckener oświadczył, że typ ZR III., który odbył podróż do Ameryki nie nadaje się do ekspedycji polarnej, do której potrzeba sterowca specjalnej konstrukcji. Eckener ma zamiar zaprosić Amundsena do wzięcia udziału w tej wyprawie.

Zeppelin do bieguna będzie gotowy w r. 1927

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 26 6. (D) Z Berlina donoszą: Twórca Z. K. III dr Eckener, oświadczył, że w razie uzyskania zgody ententy, samolot do wyprawy biegunowej byłby gotów na wiosnę roku 1927. Eckener marzy o otwarciu stałej komunikacji lotniczej pomiędzy Europą a Ameryką ponad biegunem.

Przywódcy Koła żydowskiego o porozumieniu polsko-żyd.

Żydowska prasa warszawska omawia bardzo obszernie wyniki konferencji między ministrem Skrzyńskim i Grabskim a posłem drem Reichem i drem Thonem. Pisma stwierdzają, że już w najbliższy wtorek ma mieć miejsce oficjalny akt porozumienia, będący wynikiem polsko żydowskich rokowań. Akt ten znajdzie wyraz w tem, że delegacja „Koła żydowskiego" uda się do premjera p. Władysława Grabskiego i przedłoży mu deklarację. omawiającą stosunek i stanowisko żydowskiej reprezentacji parlamentarnej na terenie sejmowym. Premier Garbski ma ze swej strony złożyć w imieniu rządu oświadczenie, dotyczące części ustępstw, które rząd postanowił w najbliższym czasie udzielić Żydom.

Pisma żydowskie „Najer Hajnt", „Moment" i hebrajski „Hajom" ogłaszają artykuły posła dra Thona i posła Reicha, omawiające rezultaty obecnych rokowań polsko- żydowskich. Na łamach Hajomu stwierdza poseł dr. Thon:

„Rokowania z rządem polskim, które prowadziliśmy z głęboką powagą i z odczuciem odpowiedzialności, spoczywającej na nas doprowadziły do pozytywnych rezultatów. Znaczy to, że rozpoczęliśmy się nawzajem rozumieć. Oto wszystko, prawie wszystko!

Dalej powiada poseł Thon, że nie osiągnięto wszystkich postulatów, których uwzględnienia słusznie się domagano. Lecz trudno objąć za jednym razem — gdyby nawet obydwie strony sobie tego życzyły — wszystkie szczegóły porozumienia. Faktem jest, że

„mur, który odgraniczał nas od społeczeństwa polskiego padł a w każdym razie, częściowo został zburzony. Odtąd mamy możność i potrzebę wzajemnego porozumienia się, a jeśli będziemy się porozumiewać, wówczas istnieje nadzieja, że rozmowy nasze — jeśli nie zawsze, to po największej części — doprowadzą do pomyślnych wyników i do wzajemnego zrozumienia. Obopólny stosunek został wyjaśniony. Państwo uznaje słuszność naszych narodowych i ekonomicznych postulatów i pragnie przystąpić stopniowo do ich urzeczywistnienia. My zaś z naszej strony podkreślamy ponownie to, co głosimy oddawna; nasz lojalny stosunek wobec państwa polskiego. Bierzemy na siebie wszystkie obowiązki obywatelskie, będące dla nas obowiązkami etycznemi, ponieważ jest obowiązkiem każdego obywatela dążyć do dobrobytu państwa, w którem się znajduje".

Poseł Thon kończy swój artykuł następującemi słowy:

„Czasy Mesjaszowe nie nadeszły jeszcze dla nas, lecz zła tendencja, tendencja nienawiści uległa zmianie na lepsze.

Oto narazie wszystko. Osobiście cieszę się z tego wyniku".

W piątkowym „Hajnoie" ogłasza poseł Dr. Thon również artykuł, traktujący o wyniku rokowań polsko-żydowskich. Autor uważa, że nie poszczególne postulaty. które znalazły zrozumienie w sferach rządowych mają wielkie znaczenie, lecz raczej sam fakt porozumienia

„Porozumienie zaś — powiada poseł dr. Thon — oznacza, że poczyna się nas rozumieć i pragnie się coraz bardziej i coraz głębiej nas zrozumieć. Mur który nas oddzielał od społeczeństwa polskiego jest — chciałem już powiedzieć, zburzony. lecz powiadam tylko - przełamany, przedziurawiony. Możemy rozpocząć mówić ze sobą. Dotąd prowadziły obie strony tylko monologi, każdy śpiewał swoją piosnkę a drugi jej wogóle nie słuchał. Od dziś rozpoczyna się między nami djalog, tan. djalog już się rozpoczął i my rozpoczęliśmy się już rozumieć". A dalej:

„Naród polski przez swoich przedstawicieli powiedział nam: uznajemy. że żądania wasze są słuszne i pragniemy rozpocząć je urzeczywistniać. Odnoszą się one do spraw kulturalnych, politycznych i do potrzeb gospodarczych. Na tej drodze pragniemy powoli kroczyć naprzód. A Żydzi przez swych przedstawicieli powiedzieli nic więcej, pozatem co zawsze mówią. Jesteśmy obywatelami, wiernymi obywatelami państwa i jego granice, wielkość i siła jest naszą sprawą, lecz pozatem prowadzimy naszą narodowo żydowską politykę i strzeżemy naszych praw i interesów".

A w dalszym ciągu, stwierdza poseł Thon, że reprezentacja sejm. nigdy nie występowała z innemi żądaniami, niż obecnie. Czasy jednakowoż się zmieniły. Dziś ostatecznie zaczęto zważać na nasze postulaty i wierzyć naszym intencjom. To się nazywa porozumieniem.

Na łamach „Momentu" omawia prezes Koła żydowskiego poseł dr. Reich w artykule pt. ,Historyczna konieczność", obecny stan sprawy żydowskiej. Autor przyznaje, że przyczyną, która skłoniła „Koło żydowskie" do rozpoczęcia rokowań, był fakt, że działacze żydowscy odczuwali, iż nie można się patrzeć na wielką nędzę i gospodarczą ruinę mas żydowskich i zadowalać się opozycyjnemi wystąpieniami i ostremi przemówieniami, lecz trzeba zastosować wszelkie środki i szukać różnych dróg, by znaleźć możliwość złagodzenia przynajmniej częściowo ciężkiej sytuacji obecnego życia żydowskiego.

„Stanęliśmy na drodze do porozumienia — pisze poseł Reich — z pełną świadomością, że jeśli droga ta niedoprowadzi do celu, wówczas pozostaje jeszcze ciągle droga, po której dotąd kroczyliśmy. Przez ostatnie konferencje stwierdzono oficjalnie, że w stosunku do ludności żydowskiej dzieją się różne krzywdy, będące równocześnie szkodą dla rozwoju państwa i że rząd uznał, iż trzeba krzywdy te usunąć. Jedno pragniemy podkreślić a mianowicie to, że przy załatwianiu ciężkiego problemu nie ponieśliśmy żadnej ofiary. Podkreślamy to, ponieważ zła wola ze strony naszych wrogów i nieporozumienie nawet ze strony naszych przyjaciół sprawiły, że wśród Żydów a co gorsza wśród mniejszości narodowych istnieje mniemanie, że dążenie do obrony naszych interesów jest równoznaczne z tendencją ucisku innych, szczególnie słowiańskich mniejszości narodowych".

Autor stwierdza że za żadną cenę Żydzi nie dadzą się wykorzystać jako narzędzie do uciskania innych mniejszości. Dwaj reprezentanci „Koła żydowskiego" oświadczyli kategorycznie na konferencji z przedstawicielami rządu, że nigdy nie wystąpią przeciwko słusznym żądaniom innych mniejszości narodowych, dążących do własnego życia narodowego i swobodnego rozwoju ich kultur. W końcu dodaje poseł dr. Reich:

„Od pierwszych rozmów, jakie prowadzili reprezentanci żydowscy w Paryżu z polskimi politykami ciągnie się historyczna nić a obecny rezultat jest historyczną koniecznością.

Oby owoce, które historyczna konieczność wcześniej lub później przyniesie wykazały prawdziwie historyczną wartość".

Herbert Samuel w oficjalnym raporcie do rządu brytyjskiego

wyraża uznanie pracy Żydów w Palestynie.

Niesłuszne skargi Arabów. — Dokończenie sprawozdania zarządu palestyńskiego.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU.

Aczkolwiek przemysł krajowy nie posiada tego znaczenia, co rolnictwo. pisze dalej sir Herbert Samuel w swojem sprawozdaniu, rozwija się jednak dość szybko i jest głównym czynnikiem wzrostu ludności. **Prawie cały nowoczesny przemysł palestyński jest wyłączną zasługą Żydów.** Jako przykład, może służyć godny podziwu wzrost Tel Awiwu, jedynego na całym świecie miasta, zamieszkałego wyłącznie przez Żydów. Na skutek powstania nowych gałęzi przemysłu w kraju, ludność żydowska w Chajfie wzrosła z około 2000 w r. 1920 do 8000 w r. 1925.

ROZWÓJ KULTURALNY.

Z powodu różnolitości ludności żydowskiej rekrutującej się z rozmaitych krajów, jedynym węzłem kulturalnym łączącym Żydów w Palestynie mógł stać się wspólny język. Językiem owym stał się język hebrajski, uznany ostatecznie jedynym językiem ludności żydowskiej. **Cała młodzież i znaczny odłam starszego pokolenia posiłkują się wyłącznie językiem hebrajskim. Językiem wykładowym w znacznej większości szkół żydowskich jest hebrajski. Cała prasa żydowska w kraju ukazuje się w języku hebrajskim.** Na mocy mandatu palestyńskiego język hebrajski jest narówni z angielskim i arabskim, językiem oficjalnym kraju. Dnia 1-go kwietnia 1925 r. odbyło się uroczyste otwarcie uniwersytetu hebrajskiego, dokonane przez lorda Balfoura. Uniwersytet hebrajski stanowi organiczną część żydowskiej siedziby narodowej.

Oto, pisze dalej sir Herbert Samuel, w zarysie rezultaty dotychczasowych wysiłków żydowskich w Palestynie. Nie będzie przesadą twierdzenie, iż **inwestycje żydowskie w kraju wynoszą 6 miljonów funtów.** W dziedzinie duchowej osiągnięto wielkie sukcesy ,które nie dadzą się poprostu określić cyframi. Gdy materjał ludzki pochodzi w większości ze Wschodniej Europy, kapitały napływają przeważnie z Ameryki.

Mandat palestyński przewiduje założenie

„JEWISH AGENCY",

która reprezentowałaby Żydów z całego świata i czynniki zainteresowane w odbudowie Palestyny. Do chwili założenia „Jewish Agency", wszelkie jej funkcje przejmuje i wykonuje organizacja sjonistyczna. Według wszelkiego prawdopodobieństwa ostatecznie ukonstytuowanie się "Jewish Agency" jest kwestją najbliższej przyszłości.

NIESŁUSZNE SKARGI ARABÓW.

Niektórzy polityczni przywódcy arabscy skarżą się nieustannie na zbyt wielki udział rządu palestyńskiego w dziele odbudowy żydowskiej siedziby narodowej. Twierdzą oni, że rząd sprzyja Żydom przy podziale gruntów, w sprawach wychowania, nominacji urzędników itp. Z drugiej strony Żydzi podnoszą skargi, iż rząd nie wywiązuje się dostatecznie z zobowiązań wobec żydowskiej siedziby narodowej. Należy jednak przyznać.

że skargi Żydów są bardziej usprawiedliwione i zasługują na większą uwagę, niż skargi Arabów.

Z powodów już wyłuszczonych, rząd palestyński nie był w stanie udzielać Żydom gruntów państwowych. **Całkowity ciężar wychowania młodzieży żydowskiej spoczywa na barkach żydowskiej ludności.** Żydzi ponoszą nawet część kosztów utrzymania szkół arabskich w formie najrozmaitszych podatków. Liczne podania wysoce uzdolnionych Żydów o przyjęcie ich na posady państwowe nie mogły być uwzględnione jedynie ze względu na to, że nie chciano krzywdzić arabskiej ludności.

To co Żydzi uzyskali od rządu palestyńskiego było przedewszystkiem natury moralnej i polegało jedynie na oficjalnem uznaniu języka hebrajskiego i bezpieczeństwa ich mienia i życia. W ogólności zaś osadnictwo żydowskie rozwijało się o własnych siłach, czerpało moc i energję ze źródeł entuzjazmu i niesłychanej ofiarności żydowskich chaluców.

Trudno w chwili obecnej mówić o przyszłości. W Palestynie działa zbyt wielka ilość najrozmaitszych czynników, by móc z pewnością przewidzieć, jakie są przyszłe perspektywy rolnictwa i przemysłu, zwłaszcza, że są one zależne w wielkiej mierze od poparcia kapitałów zagranicznych. Nie wiadomo również jak ukształtuje się wewnętrzne życie żydowskie w związku ze wzrostem imigracji Żydów. Jedno natomiast nie ulega wątpliwości i jest zapowiedzią przyszłych sukcesów żydowskich: Odbudowa żydowskiej siedziby narodowej nie była dziełem rządu, ani sztuczną konstrukcją jakichkolwiekbądź ustaw i oficjalnych komunikatów. **Odbudowa żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie jest wyłącznie rezultatem energji i pracy narodu żydowskiego.**

OBAWY ARABÓW SĄ BEZPODSTAWNE.

W końcu sprawozdania. sir Herbert Samuel stwierdza, że ludność arabska przekonała się wreszcie, jak bezpodstawnemi są insynuacje, skierowane przeciw Żydom. Dotąd nie zdarzyły się wypadki napaści młodych uzbrojonych sjonistów na wsie arabskie, ziemi Arabom nie odebrano, świątynie mahometańskie nie zamienione zostały w synagogi. Obawy o masowej imigracji żydowskiej okazały się płonnemi. Nie zdarzyło się również, by w jednym dniu przybyło do Palestyny 100,000 Żydów. Przeciwnie, postęp przejawił się we wszystkich dziedzinach życia, przyjmując wszędzie formy pokojowe. Korzysta zeń chłop arabski. który sprzedaje część swoich posiadłości po cenach bardzo wysokich, mogąc w ten sposób skuteczniej uprawiać pozostałe grunta. Faktem jest, że strach przed żydowskiem „niebezpieczeństwem" jest dziełem agitacji prasy arabskiej i części prasy angielskiej. Ale Arabowie powoli otrząsają się od agitatorów. Do dnia dzisiejszego nie udało się wprawdzie skłonić Arabów do współpracy w życiu publicznem i trudno przewidzieć, jakie zajmą stanowisko w najbliższej przyszłości. W wielkiej mierze przyczyniła się ku temu bierność polityczna znacznego odłamu ludności arabskiej w Palestynie.

POSEŁ GRYNBAUM U HERBERTA SAMUELA.

Z Jerozolimy donoszą: Przebywający w Palestynie poseł I. Grünbaum został przyjęty na audjencji u sir Herberta Samuela. W czasie rozmowy poruszono aktualne sprawy osiedlcze i imigracyjne.

Konferencja prof. Weizmana z lordem Plumerem

Londyn. 24 bm. odbył prof. Chaim Weizman dłuższą konferencję z nowomianowanym Wysokim Komisarzem Palestyny lordem Plumerem. Prof. Weizman omówił z lordem Plumerem obecną sytuację w Palestynie i kwestje, związane z odbudową żydowskiej siedziby narodowej. Lord Plumer wysłuchał z wielkiem zainteresowaniem wywodów prof. Weizmana i wyraził mu podziękowanie za informacje. Przed wyjazdem do Palestyny odbędzie lord Plumer jeszcze jedną konferencję z prof. Weizmanem.

KRONIKA POLITYCZNA.

Francja a długi amerykańskie

W lipcu przybędzie do Waszyngtonu komisja francuska, która będzie prowadziła układy o konsolidację długu Francji w Ameryce. Dług ten zaciągnięty w czasie wojny, wynosi 4 miljardy dolarów. Równocześnie mają być prowadzone układy z Czechami o 25 miljonów dolarów. Włochy zaczynają swoje układy we czwartek. W tym miesiącu zacznie też rokowania Belgja.

Wszystkie te cztery należności Ameryki wynoszą razem siedm miljardów dolarów. Jak słychać, komisja amerykańska godzi się na moratorjum i na spłaty długoterminowe, natomiast nie chce słyszeć o zmniejszeniu sumy dłużnej. Co do procentu, to ma go tak wysoki, jaki płaci Anglja.

Rosja w Genewie

„Daily Telegraph" donosi z Berlina że rządy niemiecki i rosyjski miały się porozumieć co do tego, iż sowiety zaprzestaną podnosić zarzuty przeciwko wejściu Niemiec do Ligi narodów. Dziennik zaznacza, że celem Niemiec jest wciągnięcie również Rosji do Ligi narodów dla utworzenia w Genewie potężnej grupy niemiecko- rosyjskiej.

„Times" w korespondencji swej z Berlina zaznacza, że sowiety zgodzą się prawdopodobnie na wysłanie swego obserwatora na wrześniowe zgromadzenie Ligi narodów, o ile otrzymają odpowiednie zaproszenie.

Energiczny protest prezydenta Meksyku

Nota p. Kelloga, ministra spraw zagranicznych Stanów Zjednoczonych, do rządu meksykańskiego, redagowana ze zwykłą amerykańską stanowczością bez przebierania w wyrażeniach, wytworzyła bardzo naprężoną sytuację w stosunkach meksykańsko-amerykańskich.

P. Kellog oskarża rząd meksykański o pogwałcenie praw obywateli amerykańskich i grozi zerwaniem stosunków dyplomatycznych.

Na to prezydent meksykański odpowiada manifestem, który pomimo, że skierowany jest do Amerykanów w swej treści końcowej powinien wzbudzić zainteresowanie i wśród innych państw.

Zaprzeczając twierdzeniu, że się stała krzywda obywatelom amerykańskim, prezydent Meksyku oświadcza, że rząd meksykański stosownie do prawa międzynarodowego uszanuje prawa obcych obywateli, ale nigdy nie pozwoli na to, ażeby obywatele Stanów Zjednoczonych mieli korzystać ze specjalnych przywilejów, jak również nie zgodzi się na wtrącanie się do spraw wewnętrznych kraju obcych mocarstw, co byłoby naruszeniem suwerenności Meksyku.

Z nowych wydawnictw.

Tadeusz Wojciechowski: Szkice historyczne XI. wieku wydanie drugie, uzupełnione i ilustrowane z wstępem Stanisława Zakrzewskiego — Instytut wydawniczy „Bibljoteka polska" Warszawa 1925

Niejednokrotnie słyszy się szczególnie wśród młodzieży akademickiej i wogóle w sferach inteligencji narzekania na brak lub niedostępność pewnych prac naukowych, wydanych przed kilkunastu lub nawet kilku laty. Niektóre bowiem z tych prac o prawdziwej wartości naukowej znikają rychło z rynku księgarskiego, nabywane skrzętnie przez naukowe bibljoteki lub poszczególnych badaczy. Do takich dzieł należą „Szkice Historyczne", najwybitniejszego historyka średniowiecza polskiego, zmarłego przed kilku laty prof. Tadeusza Wojciechowskiego. Jego książka — jak słusznie zaznacza w doskonałym wstępie prof. Stanisław Zakrzewski — znaczy epokę w nauce średniowiecza. Jest ona — jak zresztą niemal wszystkie prace Tadeusza Wojciechowskiego — śmiałą reakcją przeciw rutynie i powierzchownej niewolniczej zależności od zewnętrznej strony stanu i rozwoju źródeł. Toteż dobrze się stało, że „Szkice Historyczne" Wojciechowskiego doczekały się II. wydania. Zaopatrzone obszernym wstępem, traktującym o osobie Wojciechowskiego, o jego metodzie naukowej i zasługach położonych dla nauki spełni nowe wydanie bardzo pożyteczne zadanie, wypełniając lukę po wyczerpaniu się pierwszego wydania.

Z.

Skandal sportowy.

Jak już podaliśmy uchwalił W. G. i D. P. Z. P. N. unieważnić mistrzostwa klasy B. z r. u. i temsamem nie uznać wejścia Makkabi do klasy A. Olsza pozostaje w klasie A.

Znamienna ta uchwała, przepowiadaną już była przez całą prasę sportową i codzienną, opanowaną przez elementy antysemickie z pod znaku Wisły. Już na tydzień przed powzięciem powyższej uchwały napisał osławiony na bruku krakowskim wykluczony z życia sportowego, wyeliminowany onegdaj dożywotnio z organizacji sędziowskiej — Mastalski, iż uchwała taka napewno zapadnie. Zupełnie zrozumiałem jest, iż mógł on przewidzieć tego rodzaju uchwałę, jeżeli tylko znał skład W. G. i D., w którym na czterech członków zasiada aż 3 członków Wisły, którzy są na eksponowanych stanowiskach w swym klubie i muszą w myśl dyrektyw ze swej „centrali" postępować po linji antysemityzmu w sporcie.

Panowie zasiadający w wspomnianym Wydziale nie zdają sobie nawet sprawy z doniosłości tejże uchwały. Nie wiedzą oni, iż może ona być katastrofą dla całego sportu polskiego, że ona może być przyczyną jego upadku. — Makkabi pokrzywdzona tylokrotnie przez władze sportowe ze spokojem wyczekiwała na sprawiedliwy wynik dochodzeń, mimo zupełnego braku zaufania do jednostek, które wyrok mieli ferować. Nie przypuszczała ona — podobnie jak i opinia publiczna — iż odważą się oni na tak zuchwały czyn, jakim jest pow. uchwała.

Jakże motywuje on swą uchwałę? Faworyzowaniem Makkabi przez niektórych sędziów. Jeżeli sędziowie faworyzowali Makkabi, należy ukarać sędziów, a nie klub i drużynę, która przez cały rok z poświęceniem, godnem zaprawdę lepszej sprawy — niż służenie jako substrat dla tego rodzaju elementów, jakie zasiadają w W. G. i D. — walczyła o przywrócenie praw, jakie się jej uczciwie należą, a których jej właśnie przez nadużycia pewnych jednostek pozbawiono.

Rozpoczęta niedawno akcja Wisły celem odebrania Makkabi pierwszoklasowości udała się jej: jest to jednak pyrrusowe zwycięstwo. Złamana moralnie i materjalnie odnosi ona klęskę za klęską. Ambitna i butna ponosi karę na zielonej murawie, na jaką jej „wyczyny" polityczne zasługują, mimo pomocy przy zielonym stoliku. Mistrzostwo okręgu i grupy udało się Wiśle zdobyć sztuczkami. Obecnie miecz sprawiedliwości przeciął jej dumne zakusy tuż u wrót do „raju". I to ma być zemsta — niska zemsta, za jej niepowodzenia, za jej klęski moralne i materjalne. Opinja publiczna dobrze już oceniła działalność Wisły, imprezy jej świecą pustkami. Zawody z drużynami zagranicznemi odwołane. Sensacyjne zawody finałowe, któreby w normalnych warunkach zgromadziły przynajmnej 5 tysięcy widzów, ściągają zaledwie kilkuset zagorzałych zwolenników Wisły, których szeregi i tak z dnia na dzień topnieją.

Dziwimy się niezmiernie jedynie niektórym uczciwym jednostkom, które zasiadają w związkach sportowych, iż mogą one współpracować z tego rodzaju nieodpowiedzialnymi elementami, które z całą świadomością wykorzystują swą chwilową przewagę w danym wydziale i dopuszczają się takich widocznych nadużyć. Dziwimy się niezmiernie, iż znany i ceniony powszechnie prezes polskiego związku p. dr. Cetnarowski, zezwala na tego rodzaju przekroczenia swych podwładnych organów i nie wgląda w ich szkodliwą działalność.

Społeczeństwo żydowskie z zainteresowaniem śledzi definitywne załatwienie pow. sprawy przez Zarząd P. Z. P. N. i od takowego uzależnia swój stosunek do sportu. Opinja społeczeństwa żydowskiego domaga ię wystąpienia wszystkich żydowskich klubów sportowych ze związku państwowego i utworzenia specjalnego związku żydowskiego.

Do sprawy pow. powrócimy jeszcze po zasięgnięciu bliższych danych w PZPN.

* * *

SENSACYJNE WYSTĘPY NIEDZIELNE BREITBARTA, króla żelaza, budzą zrozumiałe zainteresowanie w naszem mieście, szczególnie, iż program niedzielny obejmie tego rodzaju produkcje, jakie jeszcze nigdzie Breitbart nie pokazywał. Około pięćdziesiąt koni, dwadzieścia aut i kilkadziesiąt osób będzie brało udział w pokazie jego siły. Sensacyjna karuzela i przejechanie autami będą stanowiły clou progra-

mu. Występy odbędą się w niedzielę i poniedziałek o godz. 11 przedpoł. i 4 popołudniu. Bilety na powyższe imprezy sprzedają kasy na boisku codziennie od niedzieli przedpołudniem.

KRONIKA.

Kraków, 27 czerwca

— POSIEDZENIE KOMITETU LOKALNEGO ORGANIZACJI SJONISTYCZNEJ odbędzie się w niedzielę, dnia 28 bm. o godzinie 11.30 przedpołudniem w lokalu Tel—Awiw.

— PODATEK LOKATORSKI I WODOCIĄGOWY. Magistrat podaje do wiadomości, że z dniem 15 lipca br. przypada termin zapłaty podatku lokatorskieglo za III kwartał br. i wodociągowego za II kwartał br. — Pobór tych podatków z dzielnic 9-tej, 21-szej i 22-giej od bywać się będzie w kasie ustanowionej dla poboru tych podatków w Podgórzu, Rynek gł. Gmach Magistratu, zaś z reszty dzielnic tj. od 1—8-mej i od 10—20-tej w gł. kasie miejskiej gmach Magistratu I. p. wzgl. parter dawne biuro aprowizacyjne.

— O DZIERŻAWĘ PIEKARNI MIEJSKIEJ OD WOJSKOWOŚCI. Jak się dowiadujemy, w ostatnich dniach wiceprezydent m. Wielgus interwenjował w Warszawie u szefa intendantury wojskowej gen. Norwid-Neugebauera w sprawie przedłużenia kontraktu dzierżawy piekarni miejskiej w Krakowie. Piekarnia ta jest jak wiadomo własnością wojska, a termin dzierżawy upływał w bież. miesiącu. Gen. Norwid przyrzekł przychylnie sprawę rozpatrzyć i zawnioskować ministerstwu przedłużenie kontraktu dzierżawy do dnia 1 czerwca 1926 r.

— WPISY NA ROK I. AKADEMJI GÓRNICZEJ W KRAKOWIE na wydziale górniczym i hutniczym odbędą się 28. września. Z powodu ograniczonej ilości miejsc przed ostatecznym wpisem urządza Akademja Górnicza egzamin konkursowy, obejmujący matematykę i fizykę, który odbędzie się 24. września br. Stowarzyszenie Studentów Akademji Górniczej urządza dla tychże kandydatów 10-dniowy kurs w Akademji, który rozpocznie się 10-go września pod kierownictwem asystentów Akademji Górniczej. Kandydaci ci mogą mieć zapewnione mieszkanie tylko na czas trwania kursu w bursach akademickich za małą opłatą. Wszelkich informacyj (listownie za załączeniem znaczka pocztowego, ustnych w godzinach urzędowych) udzielać będzie przez cały przeciąg wakacyj Sekcja Pośr. Pracy, Stow. Stud. Akad. Górniczej w Krakowie, ul. Loretańska 18 III p.

— OBOWIĄZEK POSIADANIA KART ROWEROWYCH. Magistrat wydał rozporządzenie o obowiązku zaopatrzenia w terminie do dni 30 wszystkich osób, posiadających rowery w imienne karty rowerowe, które wydawać będzie wydział VII magistratu na podstawie wniesionych pisemnych podań.

O formularze tych podań zgłaszać się należy w dzienniku głównym magistratu. Posiadacze rowerów, którzy nie zaopatrzą się w przepisanym terminie w karty rowerowe, karani będą po myśli obowiązujących przepisów, a nadto nie będą dopuszczeni do jeżdżenia po drogach publicznych.

— ZAKAZ KĄPIELI W WIŚLE. Magistrat zawiadamia, że z powodu stanu wody na Wiśle 1.50 m. kąpiele i pławienie koni ze względu na bezpieczeństwo życia jest do odwołania wzbronione.

— CENY NA TARGU WCZORAJSZYM były następujące: Nabiał: 1 litr mleka zbieranego 12 do 25 gr, niezbieranego 20—30 gr, kwaśnego 12—15 gr, śmietany słodkiej 40—50 gr, kwaśnej 1.60—2 zł, 1 kg. masła 2.70—3 zł., sera 70—80 gr, kopa jaj 6.50—7 złotych, sztuka 11—12 gr, Drób: kura 4—6 zł, para kurcząt 3—6 zł, kaczka 3—5 zł, gęś 4—7 zł, Jarzyny: 1 kg ziemniaków nowych 40—50 gr, główka kapusty 80 gr do 1.50 zł, 1 kg pomidorów 4.20 do 7 zł, Jagody: 1 litr poziomek 1.1.20 zł, borówek 25—30 gr, 1 kg truskawek 1.20—1.50 zł, wiśnie 1.40 do 1.60 zł, porzeczek 1.30 do 1.40.

Projekt budowy mostu pontonowego na Wiśle przybiera realne kształty.

Wojskowość ma zbudować ruchomy most pontonowy, który nie będzie tamował komunikacji rzecznej.

Jak się dowiadujemy, we wtorek dnia 30 bm. odbędzie się konferencja w magistracie krakowskim w sprawie zaprowadzenia tymczasowego połączenia obu brzegów Wisły kolo zamkniętego starego mostu. W konferencji wezmą udział prócz reprezentantów gminy przedstawiciele dyrekcji robót publicznych, państwowego zarządu drogowego i wojskowości. Magistrat wystąpi z propozycją wybudowania przez wojsko ruchomego mostu pontonowego dla komunikacji pieszej. Most ten nie wstrzymałby żeglugi wiślanej, gdyż wrazie przejazdu statków odsuwanoby środkowe pontony. Oczekiwać należy rychłego zrealizowania tego projektu.

Przed jubileuszem krakowskich straży pożarnych

W niedzielę dnia 28 bm. odbędzie się, jak już donosiliśmy, jubileusz 50-lecia miejskiej straży pożarnej i 60-lecia ochotniczej straży ogniowej m. Krakowa. O godz. 8-mej rano zbiorą się oddziały przybyłych straży pożarnych na dziedzińcu strażnicy przy ul. Potockiego. Po odebraniu raportu nastąpi o godz. 8·45 wymarsz do kościoła św. Florjana ulicami Sienną, Małym Rynkiem, Florjańską i pl. Matejki, gdzie delegacje złożą wieniec na płycie Nieznanego Żołnierza. Po nabożeństwie i poświęceniu sztandarów oraz wbijaniu gwoździ pamiątkowych straże udadzą się ulicami Basztową, Sławkowską, wzdłuż linji A—B pod pomnik Mickiewicza, gdzie nastąpi defilada. Stąd oddziały podążą ulicami Grodzką, Dominikańską, św. Gertrudy na strażnicę miejską, gdzie nastąpi udekorowanie zasłużonych strażaków. Uroczyste otwarcie jubileuszu odbędzie się o godz. 1-szej popołudniu w sali Rady miejskiej, gdzie wygłoszone będą przemówienia. Popisy straży pożarnych, na boisku „Wisły“ odbędą się o godzinie 4 popoł. W popisach między innymi weźmie udział 20-tu toporników z podhalańskich straży pożarnych. Spodziewać się należy, że liczna publiczność pospieszy przypatrzeć się tak rzadko widywanym popisom, dowodzącym sprawności naszych straży pożarnych. — Bilety do nabycia w księgarni p. Krzyżanowskiego, linja A—B. O godz. 10-tej wieczór uczestnicy jubileuszu zbiorą się na wieczornicy, urządzonej na dziedzińcu straży pożarnej.

W poniedziałek. dnia 29 bm. w sali magistratu toczyć się będą obrady nad utworzeniem związku zawodowych straży pożarnych, poczem goście zwiedzą urządzenia i przyrządy pożarnicze na strażnicy miejskiej. Na zakończenie uroczystości odbędzie się festyn w Parku krakowskim.

— ZNOWU DZIECIOBÓJSTWO. Dnia 17. bm. wyłowił rolnik Szymon Wojciszko z Zawady zwłoki noworodka płci żeńskiej w rzece Młynówce w gminie Zawadzie pow. Bochna. Zawadomiony posterunek policji w Wiśniczu wszczął dochodzenia za wyrodną matką przyczem stwierdził, że sprawczynią dzieciobójstwa jest Wiktorja Duch z Zawady, która służyła w tamtejszym dworze u Władysława Nowickiego. Aresztowana przyznała się do zarzuconego jej czynu i podała, że uczyniła to ze wstydu przed rodzicami.

— OKRADZENIE SIERŻANTA. Sierżant Jan Czulak, zamieszkały przy ulicy Ks. Józefa 12, zgłosił, że w nocy z dnia 24 na 25 włamali się nieznani sprawcy przez wyrżnięcie „filunku“ w drzwiach do jego mieszkania i skradli rower własność 5 p. saperów, 2 pary trzewików, pas, 20 zł i dokumenta wojskowe wraz z rozkazem wyjazdu do Bielska i z powrotem, wystawionym na nazwisko poszkodowanego przez Dowództwo 5 p. saperów.

— POŁÓW POLICYJNY. Aresztowano Jana Chrzana, woźnicę za gwałtowne targnięcie się na policjanta, Jana Hołuje false Węgrzyna za oszustwo, Józefa Kwieka lat 25 za usiłowaną kradzież skór surowych z wozu kolejowego na Grzegórzkach, oraz Zygmunta Bojanowskiego (lat 21) z Krakowa za szereg kradzieży mieszkaniowych z włamaniem i rowerów.

— UCIECZKA UMYSŁOWO CHOREGO. Dnia 25 bm. o godzinie 7 wieczór zbiegł z zakładu umysłowo chorych w Kobierzynie Józef Lorenz (lat 38) z Jaworzna, pow. Crzanów w niewiadomym kierunku. Zbiegły jest wzrostu wysokiego, twarzy owalnej, oczy niebieskie, wąsy strzyżone. W razie przytrzymania Lorenza należy bezzwłocznie zawiadomić zarząd zakładu w Kobierzynie.

—o-o—

— ZAWIADOMIENIE. Stowarzyszenie **Ochrona dla biednych chorych w Krakowie** donosi, że **Wielki Festyn** dla dzieci i młodzieży z bardzo urozmaiconym programem **nie** odbędzie się dnia 28 czerwca i odroczony został na **niedzielę, dnia 5 lipca 1925** o godz. 3 popołudniu na boisku „Makkabi“ przy ul. Koletek. — Orkiestra wojskowa.

— „GLOS ADWOKATÓW“ czasopismo poświęcone prawu i sprawom zawodowym adwokatury N. 1 w czerwcu 1925.

„Głos adwokatów“. jak to zaznacza redakcja w słowie wstępnem będzie opinją adwokatów o tem co się w adwokaturze dzieje, jak się w niej dziać powinno, służyć będzie wszystkim tym postulatom, jakie demokracje Zachodu, instytucji adwokatury ze względu na jej społeczną ważkość i społeczno państwową konieczność w interesie prawa i wymiaru sprawiedliwości, więc dla dobra ogółu i samego Państwa już legislacyjnie i życiowo zrealizowały lub też zrealizować mają.

W skład komitetu redakcyjnego „Głosu Adwokatów“ wchodzą: Dr Bogdani, Dr Geidwerth, Dr Goldblatt Dr Mandel, Dr Marek, Dr Oberlander, Prof. Dr Reinhold, Dr Rychlewski, Dr Szado, Dr Woźniakowski.

—o-o—

— DO DZISIEJSZEGO NUMERU dołączamy podobiznę znanego na całym świecie siłacza żydowskiego Zygmunta Breitbarta, zwanego popularnie królem żelaza i nowoczesnym. Samsonem. Breitbart wystąpi w Krakowie na koisku Makkabi w dn. 28 i 29 bm. Prokudcje niedzielne rozpoczną się o godz. 11 przed poł. i 4 popoł. Poprzedzą zapasy wewnętrznoklubowe zawodników Makkabi. Produkcje Breitbarta w Poniedziałek rozpoczną się przedpoł. o godz. 11 i popoł. o godz. 4. — Występy Breitbarta budzą ze względu na jego światową sławę niezwykle zainteresowanie. Bilety sobotnie ważne w niedzielę. 1493

—o-o—

— DZIŚ W SOBOTĘ, 27 bm. o godz. 9 wieczór odbędzie się w lokalu Tel-Awiwu zebranie towarz., na którem Bracia Schreiber zademonstrują ciekawe zjawiska telepatyczne. Goście mile widziani.

—o-o—

— MERKAZ HACEIRIM, KRAKOWSKA 41. Dziś w sobotę dnia 27 bm. o godz. 4 popoł. odbędzie się Zebranie członków z porządkiem dziennym: Sprawozdanie z konferencji lwowskiej.

—o-o—

— ZARZĄD KOLONJI OGRODNICZEJ, MŁODZIEŻY ŻYDOWSKIEJ W KRAKOWIE zawiadamia, że wpisy do półkolonji w „Cichym Kąciku“ rozpoczną się dnia 28 bm. od godz. 7—9-tej wiecz. w lokalu przy ulicy Stradom 15, of. I. p.

— Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc lipiec.

Z sali sądowej.

O ZBRODNIĘ RABUNKU W JASNY DZIEN.

Koniec czerwcowej kadencji przysięgłych.

Wczoraj zakończyła się w krakowskim sądzie okręgowym karnym czerwcowa kadencja sądów przysięgłych rozprawą przeciw Władysławowi Momrowi (lat 21) robotnikowi z Bodzanowa pow. Wieliczka, oskarżonemu o zbrodnię rabunku. Momro według aktu oskarżenia dnia 17 lutego br. na drodze między Niepołomicami a Podłężem zadał gwałt Helenie Gwizdakowej przez czynne obrażenie, przyczem wydarł jej przemocą torbę z gotówką 8 zł. oraz różnemi drobiazgami łącznej wartości 47 zł. 37 gr. Oskarżony przyskoczył do Gwizdakowej i chwyciwszy ją począł się szarpać. Napadnięta broniła się i nie chciała puścić torby jednak musiała ulec przemocy. Przy szarpaniu Momro podrapał poszkodowaną po twarzy i wydarł jej torbę, tak, że ucho się oderwało i zostało w ręku Gwizdakowej, torbę zaś oskarżony zabrał i począł uciekać, a w ucieczce pogubił część zrabowanych rzeczy. Na krzyk poszkodowanej kilku mężczyzn puściło się w pogoń za napastnikiem i schwyciwszy go oddali w ręce policji. W kieszeni napastnika znaleziono podczas rewizji otwarty nóż. Czyn oskarżonego był poprzednio rozpatrywany przez trybunał zwyczajny jako kradzież, jednak sąd uznał czyn za rabunek i orzekł swą niewłaściwość przekazując sprawę sądowi przysięgłych.

Na wczorajszej rozprawie oskarżony, który był poprzednio dwukrotnie karany za kradzież, przyznał się do czynu i tłumaczył się, że nie chciał poszkodowanej zadać gwałtu, lecz tylko chciał ukraść jej gotówkę. Trybunał zadał sędziom przysięgłym pytanie główne w kierunku zbrodni rabunku zagrożonej karą ciężkiego więzienia od lat 10—20 i odrzucił wniosek obrony o postawienie pytania ewentualnego w kierunku kradzieży.

Sędziowie przysięgli po wywodach prok. Sozańskiego i obrońcy adw. Dra Schwarzbarta oraz resume przewodniczącego s. s. o. Pattaka wrócili z sali narad i jednomyślnie zażądali od trybunału pytania ewentualnego w kierunku zbrodni kradzieży, które to pytanie trybunał sformułował z dodaniem znamion z paragr. 179 u. k. (ze szczególną zuchwałością i gwałtem, kara 5—10 lat).

Na powtórnej naradzie sędziowie przysięgli jednomyślnie zaprzeczyli pytanie co do rabunku, zatwierdzając również jednomyślnie pytanie co do zbrodni kradzieży. Na podstawie tego werdyktu trybunał zasądził Momrę na 2 lata ciężkiego więzienia z wliczeniem 4-miesięcznego aresztu śledczego.

Przewodniczył s. s. o. Pattak, wotowali s. s. o. Konopacki i s. s. o. Dr. Wątor, oskarżał prok. Sozański, bronił adw. Dr. Schwarzbart. Oskarżony wyrok przyjął.

ZE SĄDU WOJSKOWEGO.

W krakowskim sądzie wojskowym odbyła się wczoraj rozprawa przeciw sierżantowi zawodowemu Władysławowi Pałaszyńskiemu, oskarżonemu o zbrodnię oszustwa. Pałaszyński według aktu oskarżenia wykazując się fałszywemi dowodami, że był sierżantem austrjackim uzyskał przyznanie mu charakteru podoficera zawodowego i sierżanta sztabowego W. P., chociaż w rzeczywistości podoficerem austrjackim nigdy nie był, a nadto był trzechkrotnie karany.

Rozprawę wczorajszą po przesłuchaniu kilku świadków odroczono na wniosek prokuratora, który zażądał uzupełnienia śledztwa. Trybunał na wniosek obrońcy wypuścił oskarżonego z aresztu śledczego.

Przewodniczył major k. s. Florek, oskarżał prok. kap. Dr Wanicki, bronił dr Kwieciński.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Sobota: „Nowy Don Kiszot".

Niedziela: pop. „Wiele hałasu o nic"; wiecz. „Nowy Don Kiszot".

BAGATELA

Sobota: „Antonja".

Niedziela: pop. „Pragnę potomka"; wiecz. „Antonja".

OPERETKA

Sobota: pop. „Hrabina Marica"; wiecz. „Książę Nancy".

Niedziela: pop. „Najpiękniejsza z kobiet"; wiecz. „Książę Nancy".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Sygnał śmierci". Sensacyjny dramat w 6-ciu aktach. Ponadto wesoła komedja.

WANDA: „Dziecko losu". Dramat w 6-ciu aktach oraz „Partyjka pokera". Komedja w 2 aktach.

UCIECHA: „Dziewice Wschodu". Dramat erotyczny w 8-miu aktach.

NOWOŚCI: „Błąd kobiet kochających". Dramat erotyczny w 7-miu aktach z Normą Talmadge oarz 2-aktowa komedja pt. „Na kredyt i na raty".

SZTUKA: „Samum". Dramat sensacyjno-erotyczny w 8-miu aktach z Peggy Hyland w roli głównej.

REDUTA: „Król kolejowy". Dramat amerykański w 12-tu aktach.

Z KRAJU.

Echa wyborów gminnych w Rzeszowie

Od p. Dra Benjamina Schlagera, adwokata w Rzeszowie otrzymaliśmy w związku z onegdajszym naszym artykułem „Kwiatki z wyborów gminnych w Rzeszowie" dłuższe pismo, w którem p. Dr. B. Schlager oświadcza, „iż nikogo nie upoważniał do wstawienia swego nazwiska do Obywatelskiego Komitetu przedwyborczego (Komitet p. Hochfelda), i że nazwisko jego umieszczone zostało na tej odezwie bez jego woli i wbrew jego woli z tej prostej przyczyny, że jest zastępcą przełożonego Kahału w Rzeszowie. P. Dr Schlager zawiadamia nas również, że przeciw sojuszowi kahału z bojowymi antysemitami zademonstrował, nie przyjmując ofiarowanej mu przez ten Komitet kandydatury, aby publicznie zaznaczyć, że kandydatury z rąk zdeprawowanych podobnym sojuszem nie przyjmuje. Nadto. gdy w ubiegłą niedzielę ukazała się wspomniana przez nas odezwa Komitetu obywatelskiego. zwrócił się natychmiast do burmistrza Dra Krogulskiego i Dra Hochfelda i spowodował, że Dr Hochfeld imieniem Komitetu wyborczego natychmiast ogłosił afisz, że treść ulotki co do celów sjonizmu i Kongresu karlsbadzkiego jest nieprawdziwa, **że jednak niestety nie udało mu się przeforsować proponowanego przez niego tekstu, w którym napiętnował całą ohydę i potworność tych insynuacyj.**

* * *

Bardzo chętnie i z szczerem zadowoleniem zamieszczamy wyjaśnienie p. Dra Benjamina Schlagera, gdyż przyczyną naszej krytyki było przykre zdziwienie, że człowiek taki jak p. Dr Schlager, znany nam dotąd z czystych zapatrywań politycznych, mógł znaleźć się na liście „Obywatelskiego Komitetu wyborczego". Żałujemy tedy tem usilniej, iż p. Dr Schlager nie ogłosił natychmiast publicznie, że nadużyto jego nazwiska na liście tego Komitetu, bo właśnie ten fakt, na zewnątrz niezmieniony, spowodował i spowodować nas musiał do wyrażenia głębokiego rozczarowania i ostrej krytyki. Z taką societą, która t a k i e sojusze zawiera i która mimo protestu p. Dra Schlagera nie znalazła odwagi napiętnowania ohydy i potworności insynuacyj, rzuconych przeciw społeczeństwu żyd., żaden szanujący się Żyd nie może pozostawać w żadnym kontakcie politycznym. Cieszyć się będziemy, jeśli ten kontakt, trwający jeszcze z powodu faktu, że p. Dr Schlager jest wiceprezesem t a k i e g o Kahału będzie radykalnie zerwany, jak się tego spodziewać należy po p. Drze B. Schlagerze.

Kierowała nami wyłącznie intencja strzeżenia czystości naszego życia politycznego i jej też zawsze strzec będziemy.

Przegląd gospodarczy

FINANSE

JAKIE DOCHODY OSIĄGNĄŁ SKARB W MAJU. Według dotychczasowego zestawienia obrotów kasowych za maj br. budżetowe dochody skarbu państwa stanowiły sumę 159,370,566 złotych, w czem dochody poszczególnych ministerstw wynoszą 126,518,860 zł. a z przedsiębiorstw państwowych 1,291,271 zł. i monopoli państwowych 31,559,435 zł. Wydatki budżetowe w maju wynosiły ogółem 152,136.237 zł. a więc zgórą o 7 miljonów mniej, niż osiągnięte dochody.

BILANS HANDLOWY ANGLJI. W przeciągu pierwszych 4-ch miesięcy roku bieżącego uwidoczniła się w bilansie handlowym angielskim przewyżka wwozu nad wywozem o 140 milj. f. szt., wobec 80 milj. f. szt. przewyżki w analogicznym okresie roku 1924. Bilans płatniczy wykazuje saldo ujemne w wysokości 35 milj. f. szt. miesięcznie, co odpowiada 420 milj. f. szt. w stosunku rocznym. W roku ubiegłym bilans płatniczy angielski był dodatni, pomimo przewyżki importu nad eksportem. w roku bieżącym należności angielskie z tytułu morskich przewozów i procentów od lokat zagranicznych mogą się okazać niewystarczającemi do zrównoważenia bilansu płatniczego. City pragnie temu zapobiedz przez zaprzestanie udzielania pożyczek zagranicznych i utrzymywanie stopy procentowej na wysokim poziomie celem przyciągnięcia lokat dolarowych

W fakcie tym szukać należy przyczyny odmownego stanowiska Anglji wobec próśb kredytowych państw europejskich.

HANDEL

WĘGIEL ROSYJSKI DLA FRANCJI I AUSTRJI. Według doniesień z Moskwy toczą się obecnie rokowania w sprawie eksportu antracytu z Zagłębia Donieckiego do Francji i Austrji. W najbliższym czasie zostaną wysłane do tych krajów próbne partje tego gatunku węgla. W Marjampolu obecnie 5 parowców transportowych ładuje antracyt z polecenia paryskiego politycznego przedstawicielstwa i wkrótce odchodzi do Marsylji i Trjestu. Również ożywił się obrót eksportowy antracytem z Turcją. Według przewidywań sowieckich organów gospodarczych w ciągu czerwca br. eksport antracytu osiągnie wysokość 4 milj. pudów.

KONJUNKTURY WYWOZOWE DO EGIPTU. Z pomiędzy krajów mogących być odbiorcami polskiego przemysłu manufakturowego na poważne miejsce należy wysunąć Egipt, którego zapotrzebowanie jest tak znaczne, że nie jest całkowicie pokryte przez import wyrobów przemysłu manufakturowego Włoch, Anglji i Niemiec. Największym popytem cieszą się w Egipcie wszelkiego rodzaju tkaniny bawełniane tego typu, jakie są wyrabiane w naszych fabrykach łódzkich i żyrardowskich. Wywóz tych tkanin opłaca się mimo znacznych kosztów transportu przyczem nabywcy w Egipcie żądają kredytu 2—3 miesięcznego.

Z GIEŁDY.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Tranzakcye	
	26 VI.	25 VI.
Polski Bank Przem. I-VII.	—	
Bank Hipoteczny	0·40	—
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·30
Powszechny Bank Kred.	—	0·12
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	7·25
Polskie Tow. Handl.	0·40	—
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
„Karmin" Mag. Jawornicki	—	—
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob"	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	9·50 — 9·55	9·30 — 9·50
H. Cegielski, Poznań	17·00	—
Parowozy I—V.	0·41	—
„Automotor" fabr. samoch.	—	—
„Siemiesz." fabr. masz. roln.	—	—
Jędrzejewskie Zakł. G. H.	0·30	—
„Trzebinia" żel.	—	—
Zakłady amunic. „Pocisk"	—	—
„Górka" fabryka cementu	11·15 - 11·50	14 75 11·15
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	—	—
„Pepege" Tow. dla prz. gór.	0·75	0·55
Polska Nafta	—	—
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	—
„Orkos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny I.	—	—
„Pazet" Towaz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. d. w Trzebini	—	—
„Azot" I—IV.	—	—
„Agrochemia"	—	—
„Krakus" Przemysł spiryt.	0·57 — 0·60	0·58
Fabr. cukru w Chodorowie	2·90 — 3·00	2·90 — 2·95
Cukrownia Chybie I.	3·35	3·30
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	—
Elektr. w Sielszy I-IV	—	—
Kapeis Niemojowski	0·46	—
T. w. br. Łaszy w Myślen	—	—

Giełda warszawska z dnia 26 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17 ruble złote — — pożyczka złota 71·50 miljonówka — — pożyczka dolarowa 64·75

Czeki: Belgia tranz. 24·26, Holandya tranz. 208·80 Londyn tran. 25·20, Nowy Jork tranz. 517·— Paryż tranz. 24·94, Praga tranz. 15·40, Szwajcarya tranz. 100·92, Wiedeń tranz. 73·07, Włochy tranz. 19·10,

Giełda warszawska z dnia 26 b. m. (PAT.) Akcye. Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków 0·27, Bank Przemysłowy Lwów 0·26, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 7·00 Puls 0·42, Wild 2·10, Cukier Warszawa 2·40, Cegielski 0·56, Ursus 1·12, Parowozy 0·40, Zawiercie 10.50 Żegluga 0·24, Polska nafta 0·50, Siła i Światło 0·25 Chmielów 0·40, Starachowice 1·00, Pocisk 1·27, Zieleniewski 9·85, Żyrardów 7·20, Chodorów 3·00,

Wielka mowa premiera Grabskiego
na posiedzeniu połączonych komisyj sejmowych

Warszawa, 26. 6 PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu połączonych komisyj sejmowych skarbowej i budżetowej zabrał głos Prezes rady ministrów Grabski przycze mpowiedział m. i. co następuje:

Ogólny stan pomyślny

W sejmie i senacie referaty ogólne zupełnie dobrze zobrazowały stan naszego kraju pod względem skarbowym. Ja pragnę dać tylko szereg wyjaśnień w różnych sprawach natury szczegółowej, stwierdzam jednakże najpierw, **że stan ogólny naszej sytuacji skarbowej jest nadzwyczaj pomyślny.** Zestawienia za pierwsze 4 miesiące wykazują dochód 643 milj., a wydatki 611 milj. Tak minęły najtrudniejsze trzy miesiące. Kwiecień przyniósł nawet nadwyżkę dochodów, maj i czerwiec są zawsze zasadniczo dobre, bo mają terminy płatności. Dochód w maju przewyższył wydatki, spodziewamy się że tak samo będzie w czerwcu. Lipiec bywa zasadniczo trudniejszy. Sierpień jest jednym ze złych miesięcy więc trudno jest teraz szeroko stosować wydatki i uchylać się od oszczędności. Dopiero zaczynając od września, będzie można iść większem tempem.

Czynniki twórcze

Mimo tych wysiłków ożywienie to nie odpowiada oczekiwaniom .Wiosna nas nieco zawiodła, są nawet objawy trudności kredytowych. Ale nie powinniśmy zapominać, że obok tych przykrości życie nasze gospodarcze ma w sobie także pierwiastki twórcze, a te się nieustannie rozwijają i tak dopływ środków oszczędności jest nieustanny. O ile rachunki czekowe w bankach czy kasach pocztowych ulegają fluktuacjom, to czyste wkłady oszczędnościowe i to nie tylko w miejskich ale także i w wiejskich kasach nieustannie rosną. Niestety niema co do tego ruchu pewnej statystyki, można tylko podać, że jedna tylko PKO. ma już prawie 15 miljonów. Inny wskaźnik życia gospodarczego ruch kolejowy również źle nie wygląda, bo w porównaniu z rokiem ubiegłym w tych samych miesiącach ruch nie zmniejszył się.

Pożyczka zagraniczna

Były głosy, że **pożyczka zagraniczna** jakoby nie spełnia swego zadania, były nawet wątpliwości czy ta pożyczka wogóle była i pytano się co z nią się stało. Tu mogę dać szczegółowe wyjaśnienie. naturalnie na razie co do całości pożyczki, gdyż dopóki nie jest zakończona nie można pokazać dokumentów. Otóż pierwsza rata wynosi 35 miljonów dolarów, należy odjąć agjo 12 proc. a nie 30 proc. jak doniosły niektóre sprawozdania. A. więc pozostaje 88 proc. pożyczki na czysto, czyli 30 miljonów 800 tys. dolarów. Licząc to po 5.18 za dolar, otrzymamy 159 milj. 544 tys. zł z tego mamy zapłacone 113 milj. 923 tys. zł. W najbliższych dniach mamy otrzymać około 8 miljonów, a wypłacenie reszty jest w pertraktacji, tak, że w rozrachunku mamy 45 miljonów po części w lokatach zagranicznych. Całość 35 milj. dolarów ma być zrealizowana do dnia 1 sierpnia br. Pozatem na 15 milj. dolarów umowa nie jest jeszcze zawarta i przed 1 sierpnia oczekujemy, czy się bank amerykański zdecyduje, jest to bowiem opcja, a bank ma prawo z tej opcji skorzystać albo nie skorzystać. Co zrobiono z tą sumą 113 milj. 900 tys. zł? 78 milj. 819 tys. przekazaliśmy dla banku gospodarstwa krajowego na budowę kolei, daliśmy ministerstwu kolei 19 milj. 900 tys. z tytułu specjalnej pożyczki na inwestycje dla samorządów 12 milj., pozostaje jeszcze 3 milj. 200 tys., które w najbliższym czasie również samorządom damy, w miarę jak będą napływały dalsze pieniądze, bo jeszcze 45 milj. mamy do zrealizowania. Będziemy ciągle jeszcze coś dodawać.

Kredyty budowlane

Przedewszystkiem z kolei muszę przystąpić do wyjaśnienia sprawy kredytu budowlanego. Ustawa o odbudowie miast wyszła 20 maja a rozporządzenia wykonawcze 8 i 10 czerwca. Komitety odbudowy powstały i przesłały swoje wnioski tylko w 15 miastach. **Niema w tem Krakowa.** Podań wpłynęło około 200, wszystkie odesłano do komitetów do zaopinjowania, bo tak każe ustawa. Co się tyczy pożyczek zagranicznych, to niewątpliwie byłoby lepiej gdybyśmy 50 milj. dolarów byli dostali w lutym.

Dokończenie w następnym numerze.

Giełda wiedeńska z dnia 26 b. m. (PAT. **Dewizy.** Amsterdam 28445, Zagrzeb i Belgrad 1229, Berlin 16875, Bruksela 3242, Budapeszt 9956, Bukareszt 326, Chrystania 12230, Kopenhaga 13934, Londyn 3443, Madryt 11290, Medyolan 2570, Nowy Jork 70985, Paryż 326.. Praga 2102, Sofia 507, Sztokholm 18976, Warszawa 13585—13655, Zurych 13775, Dolary 706·00, Belgijskie 3240 bułgarskie 506—, duńskie — — marki niemieckie 16820, angielskie 3441, francuskie 3260, holenderskie 28360, włoskie 2575, jugosłowiańskie 1225, norweskie 12220 polskie 13560, rumuńskie 324, szwedzkie — — szwajcarskie 13775 hiszpańskie — —, czeskie 20·99, węgierskie 9970 tureckie 37200,

Papiery lokacyjne. Ausfr. renta kor. 2·2, renta lutowa 2·5, losy tureckie 440·—, Bodenkredit 190·— austr. zakł. kred. 127·3, koleje austr. 324· .

Akcye: Zieleniewski 135, Silesja 6·5 Fanto 160, Gal. Karpaty 113, Galicya 910, Siersza 29· , Bank Małopolski 4·5, Bank hipot. 5·8, Tepege 10·—

W Chinach spokojniej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 26 6. (D) Wedle wiadomości nadeszłych z Szanghaju sytuację w Chinach ocenić można jako bardziej spokojną. Walki pomiędzy tubylcami a cudzoziemcami ustały. Nawiązane zostały już pertraktacje z Chińczykami.

Sytuacja w Grecji

Pangalos tworzy rząd

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 26 6. (D) Z Aten donoszą: Wódz spisku generał Sangalos otrzymał misję utworzenia gabinetu. Sanoalos bezzwłocznie przystąpił do dzieła. Sam obejmuje prezydjum i wojsko. Inne resorty obejmą wyżsi oficerowie.

Proklamacja rewolucyjna, wydana przez Sangalosa została przez armję przyjęta z entuzjazmem, przez ludność — spokojnie.

Pangalos zaprowadza ład i porządek

Ateny, 26. 6 PAT. Generał Pangalos wydał proklamację do narodu, którą podpisał jako „głowa rewolucji“. W proklamacji twierdzi on, że olbrzymia większość, narodu. armji i marynarki zgadza się na przewrót. aZpowiada dobrą administrację, równouprawnienie dla wszystkich, przywrócenie porządku publicznego, przykładne ukaranie wszystkich defraudantów grosza publicznego, natychmiastową reorganizację wojska i uregulowanie kwestji wychodźców.

Sytuacja jest jeszcze nie wyklarowana. Pangalos pragnie przedewszystkiem załatwić przesilenie ministerjalne i przez dłuższy czas sprawować funkcję naczelnika państwa.

—o-o—

Pożar w kinematografie

Kansas City. 26. 6 PAT. Wolff. Wczoraj wieczorem wybuchł pożar podczas przedstawienia w kinie. Podczas pożaru nastąpiła eksplozja. Wiele ludzi zabitych. Wedle urzędowych danych dotychczas 30—40 osób poniosło śmierć. Podczas akcji ratowniczej jeden strażak poniósł śmierć a 2 odniosło rany.

Amundsen u króla

Oslo, 26. 6 PAT. Wolff. Amundsen i jego towarzysze opuścili wczoraj Spitzbergen na pokładzie parowca węglowego, udając się do Oslo, gdzie będzie przyjęty przez króla. Aftenposten dowiaduje się, że wszyscy członkowie ekspedycji otrzymają order Olava, natomiast Amundsen otrzyma rzadkie odznaczenie w postaci medalu złotego.

Odparty atak Kabylów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 26 6. (D) Z Rabatu donoszą: Ponowny atak powstańców na pozycje francuskie został odparty.

KUPON Nr. 6

dla konkursu III. „Łamigłówki“ Nowego Dziennika

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości

A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

Plisowalа

Plisowanie, gufrowanie, mereżkowanie, endlowanie i obciąganie guzików oraz hafty ręczne wykonuję po cenach konkurencyjnych. — Dla prowincyi plisowanie na poczekaniu.

FRIEDMAN
Kraków Starowiślna 44, I p.
Uwaga na adres!

FORTEPIANY
PIANINA
FISHARMONIE

Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków
Szewska 9. Tel. 4365

Sprzedaż na raty do 16 miesięcy.
Wybór olbrzymi

Lustra

szyby szlifowane, ramy do obrazów poleca najtaniej **S. Klipstein,** Kraków, ul. Dietlowska L. 87

Szkło

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Przybory biurowe

„Typollere" patent., jedyny, niezawodny i niezbędny środek do czyszczenia czcionek maszyn do pisania i pieczątek Próbna szt. zł 3.

„Typolus" patent. chwytacz pyłu, uniemożliwiający zanieczyszczenie maszyny odpadkami przy radyrowaniu. Próbna szt. zł 3.

„Typo-Clipp" umożliwiający wprowadzenie większej ilości kopii do maszyn równomiernie. Próbna szt. zł 1.25 (patent).

„Pick-Pock" mała kieszonkowa kasa kontrolna, niezbędna dla każdego (patent). Próbna sztuka wraz z rulonem bloków zł 5.

Próbne sztuki wysyła się za nadesłaniem kwoty czekiem PKO. 400.276.

Wyłączny zastępca na Polskę:
Maksymilian Müntz
Kraków, Bonerowska 11. Tel. 3125
Odsprzedawcy poszukiwani.

WPISY
na kursa handlowe
LEONA FEINBERGA
W KRAKOWIE
zarejestr. przez Ministerstwo W. R. i O. P.
przyjmuje się w kancelarji szkoły
Stradom 27.

a) na jednoroczny kurs handl. obejmujący: księgowość (poed., podwójną i ameryk.), korespondencję handlową, rachunki kupieckie, naukę o handlu i wekslu, stenografję i kaligrafję;
b) na półroczny kurs handlowy obejmujący zakres nauki jak pod a), lecz w zmniejszonym zakresie i
c) na naukę indywidualną z poszczególnych przedmiotów.

Do wpisów należy przynieść ostatnie świadectwo szkolne.

Metale

A. Sattler, Kraków
Stradom 8. — Tel. 4751.

Wyroby metalowe, stalowe emal., nożownicze. Artykuły dla gosp. domowego

Drobne ogłoszenia

Młody handlowiec posiadający passport zagraniczny poszukuje odpowiedniego zajęcia. Posiada pierwszorzędne referencje tutejszych kupców. Podejmie się także załatwiania spraw handlowych zagranicą. Branża obojętna. Zgłoszenia pod „Solidny Handlowiec" do Biura Sattlera, Kraków, Rynek 8. 1475

Najprzyjemniejszą rozrywkę

podczas wakacji oraz **na letniskach** przyniosą **GRAMOFONY** najnowszej konstrukcji (system **Radjol**) z podkładką mikrofonową, reprodukujące wzorowo bez szmeru znanej światowej marki **„His masters voice" — „GŁOS SWEGO PANA".**

Najnowsze zdjęcia Carusa, Ruffa, Battistiniego i t. d. oraz żydowskie jak ROSENBLATTA, Kwartina, Siroty zawsze na składzie.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

Lekcji języka hebr. udziela rutynowany nauczyciel. Telefon 82-26 między 6 a 7.

Materace, otomany przerabia najtaniej Zakład tapicerski B. Hammera, Stradom L. 23, 1490

Korespondentkę-stenotypistkę polsko-niemiecką przyjmie firma Scholl i Ska, ul. Szewska 21.

Potrzebna osoba do towarzystwa starszej pani na 4 godz. popoł. Zgłoszenia Paulina Stöger, Krakowska 12, II. p. między 1—3.

W Rytrze 2 pokoje, przedpokój, kuchnia i duża weranda kompletnie urządzone w pięknem położeniu do wynajęcia. Wiadomość w kancelarji adwokackiej Poselska 20, II, p. 1493

Młody, bardzo zdolny człowiek, z lepszego domu poszukuje posady w charakterze pomocniczej siły biurowej, handlowca lub podróżującego. Zgłosz. pod „Zdolny A" do Admin. N. Dz.

Przyjmę wyłączną komisową sprzedaż artykułu kolonialnego lub pokrewnego. Posiadam dobrze prosperujący frontowy interes kolonialny i delikatesów w centrum. Odwrotne zgłoszenia pod „Fabrykant lub hurtownik" do Admin. N. Dz.

Nauczyciel: gimnazjalny obejmie przez wakacje lekcje na prowincji. Oferty pod „Francuski", „Ruch", Kraków, Szczepańska

REKLAMA
dźwignią
:: handlu ::

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE
ZAŁOŻONY W ROKU 1870.

Oddział w Krakowie, MIKOŁAJSKA 6.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe, zmienia walutę obcą, wydaje przekazy zagr. i załatwia wszelkie transakcje w zakres bankowości wchodzące na dogodnych warunkach. Telefony: Dyrektor 12-47. — Wice-Dyrektor 32-09 (połączenie z Wydz. Inkasowym) i ogólny 13-93.

BANK ZASTĘPCZY: **BANK ZIEMI POLSKIEJ W LUBLINIE.**

Szmirglowa guma

Niezbędny środek do czyszczenia. Zdumiewający skutek! Sposób użycia zwykły, bez brudu. Czyści każdy metal w sekundzie.

Guma szmirglowa osłodą jest życia.
Wszędzie ją dostaniesz, wszędzie do nabycia.

LOKAL
na I. piętrze w Rynku gł., nadający się na mieszkanie i lokal przemysłowy do wynajęcia za czynszem przedwojennym.
Zgłoszenia pod „800" do Administracji N. Dz.

WÓZKI DZIECIĘCE
na dogodnych spłatach ratalnych poleca
I. Botwin, Kraków, Florjańska 30.

FABRYKA HAFTÓW
FERDYNAND KOWARZ i Ska
PODGÓRZE UL. TARNOWSKIEGO L. 4

przyjmuje do haftu ręcznego, maszynowego i tamborowania suknie, płaszcze, kostjumy, fartuchy, poduszki i t. p.
Szyk wiedeński. — **Ceny umiarkowane.**

Lokalu sklepowego
w śródmieściu możliwie z telefonem poszukuję.
Zgłoszenia pod „L. S." do Admin. N. Dzien.

Do wydzierżawienia kompletnie urządzona
FABRYKA PRZETWORÓW OWOCOWYCH
Zgłosz. **Izrael Mandelbaum** w Trzebini.

Ważne dla Pań i Panów!

Znana ze swej solidności w województwie śląskiem i krakowskiem firma

S. i S. BLITZ
Katowice Mielęckiego 8. **Kraków** Krakowska 20.

poleca:
Maszyny do szycia
wszelkich systemów oraz
Rowery męskie i damskie
drogowe i półwyścigowe pierwszorzędnych fabryk zagranicznych przy bardzo **dogodnych warunkach** spłat miesięcznych lub tygodniowych.
BEZPŁATNY KURS HAFTÓW DLA SWEJ P. T. KLIJENTELI.
Warsztaty i mechanik na miejscu.

Niniejszem powiadamiam P. T. Importerów, Kupców i wszystkie sfery interesowane, że na mocy udzielonej mi przez Ministerstwo Skarbu koncesji, otworzyłem

AJENTURĘ CELNĄ
przy urzędzie celnym w Krakowie.

Ajentura Celna załatwia wszelkie formalności celne oraz oclenia towarów zagranicznych jak również udziela wszelkich porad i wyjaśnień w sprawach taryfowo-celnych.

Biuro Ajentury Celnej mieści się na dworcu towarowym w budynku magazynu cłowego „C", gdzie zlecenia przyjmuje i załatwia osobiście podpisany w godzinach urzędowych Urzędu Celnego od 8 rano do 3 popoł.

W porze południowej wszelkie zlecenia tak osobiste jak i telefoniczne przyjmuje biuro miastowe ul. Dunajewskiego L. 3. Tel. 2548 od godz. 4—7 popoł.

„KOMERCJA"
MIĘDZYNAR. PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEWOZOWE
IGNACY UNGAR
przez Ministerstwo Skarbu upoważniony do wykonywania formalności celnych.

Nareszcie Kraków doczekał się taniej i szybkiej lokomocji
w stylu europejskim dorożkami samochodowemi Firmy

MATHIS

zaopatrzonemi w taxometry najnowszego typu, wykazującemi należytość za przejechaną przestrzeń w nast. wysokości: za pierwsze przejechane 3/4 klm. 80 groszy, za każde dalsze 1/4 klm. 20 groszy, czyli, że każdy dalszy kilometr kosztuje 80 groszy. — Za każde 3 minuty postoju 20 groszy, czyli za godzinę postoju 4 złote.

Ta niesłychana tania taryfa i dokładne wykazywanie przez zegar należytości, ściśle tylko za przestrzeń przejechaną, umożliwi każdemu bez wyjątku korzystanie z tego bezwzględnie najtańszego środka lokomocji i położy **kres nadużyciom i wyzyskowi.**

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7